

Resums

Pere Caveró i Muñoz: «A l'entorn del llibre "Espías, contrabando, maquis y evasión"»

RESUM: Comentari del llibre de Ferran Sánchez i Agustí: *Espías, contrabando, maquis y evasión*.

RESUMEN: Comentario del libro de Ferran Sánchez i Agustí: *Espías, contrabando, maquis y evasión*.

RÉSUMÉ: Commentaires de l'ouvrage de Ferran Sánchez i Agustí: *Espías, contrabando, maquis y evasión*.

A l'entorn del llibre: «Espías, contrabando, maquis y evasión»

Pere Caveró i Muñoz

Ferran Sánchez Agustí és l'autor del llibre *Espías, contrabando, maquis y evasión. La II Guerra Mundial en los Pirineos*, motiu d'aquest comentari. És també l'autor dels llibres de temàtica semblant: *Maquis a Catalunya. De la invasió de la vall d'Aran a la mort del Caracremada* i *Maquis y Pirineos. La gran invasión (1944-1945)*.

L'autor

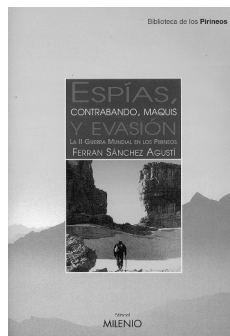
L'autor, que ha tractat altres temes històrics (carlins)¹, entrevistat el 31 d'octubre de 1999 pel *Diari d'Andorra*, declara que per ser un investigador d'esdeveniments bèl·lics «S'ha de ser peripatètic, prolífic i polifacètic, a més a més, de saber història, geografia, botànica, paleontologia i conceptes del món militar».

El tema

La temàtica de la guerrilla o el maquis espanyol, a les acaballes de la II Guerra Mundial, té un escenari important, la Vall d'Aran, que finalitza en fracàs. Ensem hi ha altres episodis distribuïts en el decurs cronològic (1936-1945) i geogràfic del Pirineu. El Pirineu és el marc que separa dos estats, l'espanyol i el francès, que patiren guerres entre 1936 i 1945. En aquestes dates i en temps anteriors i posteriors (la República Espanyola, la reconstrucció francesa i postguerra espanyola), el Pirineu es manifesta com a zona d'exili, de refugi i, escadusserament, d'acollida per la migradesa de recursos. El tema ha estat objecte d'estudi a les dues bandes pirinenques, tant a França com posteriorment a Espanya.

El ressò

*Espías, contrabando, maquis y evasión La II Guerra Mundial en los Pirineos*² té bastant ressò. *La Mañana* del 24 de maig de 2003 destaca «Un libro rescata la historia de las redes de evasión pirenaicas», on l'autor afirma que [los Pirineos] «fueron unas Ramblas». Continua *La Mañana*: «La evasión y el contrabando en Andorra, con el relato de cómo se fraguaron algunas de las grandes fortunas del Principado, además de la seguridad

1. Ferran SÁNCHEZ i AGUSTÍ, *Carlins amb armes en temps de pau. Altres efemèrides d'interès (1840-1842)*, Lleida, Pagès Editors, 1996.

2. Ferran SÁNCHEZ i AGUSTÍ, *Espías, contrabando, maquis y evasión. La II Guerra Mundial en los Pirineos*, Lleida, Milenio, 2003, col·l. «Biblioteca de los Pirineos», núm. 6.

que tenían las redes de evasión de los maquis, completan este volumen». L'autor declara el 31 de maig de 2003 al *Segre* «com si es tractés de contes de pel·lícula».

El dia 14 de maig de 2001 el *Diari d'Andorra* anuncia: «Un llibre relatarà les fugides a través d'Andorra dels perseguits pel nazisme».

El Principat d'Andorra

Andorra apareix de manera dispersa al llibre *Maquis a Catalunya. De la invasió de la vall d'Aran a la mort del Caracremada*³, a les pàgines 212, 253, 302-312. S'hi anomena i s'hi destaca la persona de Francesc Viadiu i Vendrell a la pàgina 132. I s'hi apunten les rutes/xarxes de pas/evasió a la pàgina 357. Ensenms apareix en el llibre *Maquis y Pirineos. La gran invasión (1944-1945)*⁴, a les pàgines 42, 78, 109, 112-113 i 115.

Al llibre *Espías, contrabando, maquis y evasión. La II Guerra Mundial en los Pirineos* són presents algunes referències sobre Andorra, a les pàgines 14, 18-19, 21-22, 23, 24, 25-26, 27, 28, 29, 61, 73, 100, 125, 126, 173, 216, 228 i 231. Cal destacar les pàgines 121 a 125 on sobresurt Jaume Ros i Serra.

Aquest llibre inclou un capítol, el número 8, específic sobre el Principat d'Andorra, titulat «Andorra»: són les pàgines 183 a 210.

Es pot llegir a la pàgina 184: «... y contrabandistas de tabaco, que aprobaron el sufragio universal en 1933, lo retiraron en 1941 reinstaurándolo en 1947». Cal destacar que les competències de nacionalitat pertanyen als Coprínceps, no és competència del Consell General ni, evidentment, del poble.

En la presentació institucional, pàgina 185, apareix una confusió entre els càrrecs que depenen dels Coprínceps: delegat personal del bisbe d'Urgell, prefecte de l'Arieja, veguer.

L'autor no distingeix entre el bar Burgos i el cafè Central de les Escaldes (pàgina 187). Un altre aspecte confús és la missió de Baulard el 1933, desplaçat a Andorra per fer complir la sentència de destitució del Consell General, dictada pel Tribunal de Corts, no a causa de les vagues de FHASA i de Firmes y Construcciones.

Cal esmentar-ne altres mostres: el nom Reig es transforma en Roig (pàgines 188 i 189), Cani-llo en lloc de Canillo.

Aquestes constatacions plantegen la necessitat, per part del lector del llibre, de qüestionar-se la manca de precisió de les fonts documentals emprades, qüestió més delicada en el moment de llegir noms i fets concrets.

Assenyalats aquests comentaris podem endinsar-nos en la lectura i estudi del llibre que podríem definir de compilació de relats històrics, que aporten una informació valuosa que demana i que necessita contrastar-se.

3. Ferran SÁNCHEZ i AGUSTÍ, *Maquis a Catalunya. De la invasió a la vall d'Aran a la mort del Caracremada*, Lleida, Pagès Editors, 1999, col·l. «Guimet», núm. 37.

4. Ferran SÁNCHEZ i AGUSTÍ, *Maquis y Pirineos. La gran invasión (1944-1945)*, Lleida, Milenio, 2001, col·l. «Biblioteca de los Pirineos», núm. 2.